

ZÁKLADY SURDOPEDIE 2 (SPLBK ZSS2)

(STUDIJNÍ OBOR: SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA – KOMUNIKAČNÍ TECHNIKY)

podzimní semestr 2012, vyučující *PhDr. Lenka Doležalová, Ph.D.*

kontakt: lenka.dolezal@gmail.com

Způsob ukončení:

- ▶ kolokvium: písemný test (70 % úspěšnost)
- ▶ termíny budou vypsány dle domluvy na konci semestru (prosinec 2012) nebo na leden (informace hromadným mailem) a termíny budou zadány do ISu

Informační zdroje:

- ▶ poskytovna materiálu tohoto předmětu na IS MUNI

OKRUHY

- 1) **Úvod do surdopedie – vymezení základních pojmů: Obor, cíl, metody, mezioborové vztahy, předmět zájmu.**
- 2) **Fyziologie slyšení a klasifikace sluchových vad: Význam sluchu, anatomická stavba sluchového analyzátoru, etiologie sluchového postižení, klasifikace sluchových vad, metody vyšetření sluchu.**
- 3) **Rozvoj řeči u jedinců se sluchovým postižením a charakteristika komunikačních forem osob se SP: charakteristika a význam mezilidské komunikace, stádia vývoje řeči a charakteristika hlasového projevu u jedinců se SP, komunikační formy u osob se SP**
- 4) **Pomůcky pro jedince se sluchovým postižením: Individuální sluchová protetika, kompenzační pomůcky a jejich význam, kochleární implantát.**
- 5) **Možnosti výchovně-vzdělávací péče o jedince se sluchovým postižením v ČR: Včasná intervence – SRP, SPC pro SP, výchovně vzdělávací systém u jedinců se SP**
- 6) **Vizuálně-motorické komunikační systémy: Znakový jazyk; sociolingvistické a psycholingvistické aspekty komunikace osob se sluchovým postižením; kulturní definice hluchoty neslyšící X Neslyšící**
- 7) **Speciálně-pedagogická diagnostika, integrace jedinců se sluchovým postižením do běžných zařízení, možnosti a průběh socializace osob se SP.**
- 8) **Problematika profesní orientace: vysokoškolské vzdělávání, pedagog se sluchovým postižením; organizace osob se sluchovým postižením, kluby neslyšících, volnočasové aktivity**

- 9) **Tlumočení znakového jazyka, možnosti využití tlumočnických služeb v ČR, etický kodex tlumočnicka ZJ**
- 10) **Péče o jedince se sluchovou a další přidruženou vadou: pojetí a klasifikace hluchoslepoty, etiologie, možnosti vzdělávání, program péče, komunikační systémy osob s hluchoslepotou**

Literatura:

- Adresář služeb pro sluchově postižené 2007*. Praha: FRPSP. (www.frpsp.cz)
- BÍMOVÁ, P. *Jazyk znakový – jazyk přirozený*. ČDS, 10, 2002, č. 2/3. Dostupné na World Wide Web: <<http://zj.ruce.cz/?page=home&num=033>>
- ČERMÁK, F. *Jazyk a jazykověda*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-7110-183-4
- EVANS, L. *Totální komunikace. Struktura a strategie*. Hradec Králové: Pedagogické centrum, 2001
- FREEMAN, R.D. *Tvé dítě neslyší? Praha: FRPSP, 1992.*
- GÜNTHER, K.B. *Bilingvální vyučování neslyšících žáků základní školy*. Praha: MŠMT. 2000.
- HOLMANOVÁ, J. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením*. Praha: Septima, 2002.
- HOMOLÁČ, J. *Sociolingvistika. Komunikace neslyšících*. Praha: FF UK, 1998.
- HORÁKOVÁ, R. *Specifika vývoje a včasná pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením*. In Opatřilová, D.(ed.) *Pedagogicko psychologické poradenství a intervence v raném a předškolním věku u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno: MU, 2006, s. 243-281.
- HORÁKOVÁ, R. *Surdopedie. Texty k distančnímu vzdělávání*. 1.vyd. Brno: Paido, 2011.
- HORÁKOVÁ, R. *Sluchové postižení. Úvod do surdopedie*. Praha: Portál, 2012.
- HRONOVÁ, A. *Poznááme český znakový jazyk III. (Tvoření tázacích vět)*. Speciální pedagogika 12, 2002, č. 2, s. 113 – 123
- HRONOVÁ, A., MOTEJZLÍKOVÁ, J. *Raná komunikace mezi matkou a dítětem*. Praha: FRPSP, 2002.
- HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl*. Praha: Septima, 1997, 1998.
- HRUBÝ, J., BAREŠOVÁ. *Didaktické a technické pomůcky pro sluchově postižené v MŠ a ZŠ*. Praha: Septima, 1999
- JABŮREK, J. *Bilingvální vzdělávání neslyšících*. Praha: Septima, 1998.
- JANOTOVÁ, N. *Odezírání u sluchově postižených*. Praha: Septima, 1999.
- JANOTOVÁ, N., SVOBODOVÁ, K. *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole*. Praha: Septima, 1998.
- KOWALIK, S., BAŇKA, A. *Perspektivy rehabilitace hluchoslepých*. Praha: Wagner Press, s.r.o., 2000
- KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002.
- LEJSKA, M. *Poruchy verbální komunikace a foniatrie*. Brno: Paido, 2003.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých I*. Praha: Scientia, 2000.
- LUDÍKOVÁ, L. *Edukace hluchoslepeho dítěte raného věku*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.
- MACUROVÁ, A. *Jazyk v komunikaci neslyšících*. INFO Zpravodaj FRPSP 3, 1995
- MACUROVÁ, A., HOMOLÁČOVÁ, I., PTÁČEK, V. *Výzkum komunikace neslyšících. Český znakový jazyk. Speciální pedagogika 7, 1997, č. 3, s. 1 - 15.*
- MACUROVÁ, A. *Poznááme český znakový jazyk (Úvodní poznámky)*. Speciální pedagogika 11, 2001, č. 2, s. 69-75
- POTMĚŠIL, M. *Prstová abeceda*. Praha: FRPSP, 1992.
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka A-N*. Praha: Fortuna, 2002
- POTMĚŠIL, M. *Čtení k surdopedii*. Olomouc: UP, 2003
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka O-Ž*. Praha: Fortuna, 2004
- PULDA, M. *Včasná sluchově řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. Brno: MU, 2002
- PULDA, M. *Integrovaný žák se sluchovým postižením v základní škole*. Brno: Paido, 2000.

- PŮSTOVÁ, Z. *Psychomotorický vývoj sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1997.
- REDLICH, K. *Slyšící dítě hluchých rodičů*. Bakalářská práce. Praha: FF UK, 2003. Dostupné na World Wide Web: <www.ruce.cz>
- SINECKÁ, J. Komunita neslyšících a limity jejich integrace do české společnosti. (Zpráva o výzkumu zdravotně handicapované skupiny). *Speciální pedagogika* 1, 2003, s. 33 – 42
- SOBOTKOVÁ, A. Včasná diagnostika a pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením jako úkol SPC, In VÍTKOVÁ, M.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, Brno, MSD, 2003.
- SOURALOVÁ, E. *Čtení neslyšících*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2002.
- SOURALOVÁ, E. *Vzdělávání hluchoslepých II*. Praha: Scientia, 2000.
- STRNADOVÁ, V. *Potom ti to povíme*. Praha: Česká unie neslyšících, 1994.
- STRNADOVÁ, V. *Jaké je to neslyšet*. Praha: Česká unie neslyšících, 1995.
- STRNADOVÁ, V. *Hádej co říkám aneb Odezírání je nejisté umění*. Praha: Helix, 2001.
- SVOBODOVÁ, K. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem*. Praha: Septima, 1997.
- VYSUČEK, P. *Poznáváme ČZJ VI. (Specifické znaky)*. *Speciální pedagogika* 14, 2004, č. 1, s.16-27

Hypertextové odkazy:

www.cktzj.com, www.ruce.cz, www.ticho.cz, www.frpsp.cz, www.trojrozmer.cz, www.pevnost.com,
www.ruce.cz, www.teiresias.muni.cz

Časopisy: Speciální pedagogika, Gong, Unie, INFO Zpravodaj

Multimediální programy:

- DINGOVÁ, N., DVOŘÁKOVÁ, M., FALTÍNOVÁ, R., OKROUHLÍKOVÁ, L., SERVUSOVÁ, J. a kol. *Slovník porodnické terminologie*, Praha, 2005
- HORÁKOVÁ, R. *Znaková zásoba pojmů z oboru speciální pedagogika*, Brno: MU, Rigorózní práce, 2005
- LANGER, J., PTÁČEK, V., DVOŘÁK, K. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk*. Olomouc: UP PdF, 2004. ISBN 80-244-0846-5
- Lexikologie pro základní školy*. Praha: FFUK, 2003
- POTMĚŠIL, M. *Zpracování dřeva – terminologická pomůcka*. Beroun 2002
- PROCHÁZKOVÁ, A. a kol. *Slovník znakového jazyka pro obor pedagogika a psychologie*. Hradec Králové: PedF, 1992
- PTÁČEK, V., KOTVOVÁ, M.: *Slovník znakové řeči*. Praha: PedF UK, 1998
- Terminologie pro počítače, internet, tvorbu webových stránek a typografii v českém znakovém jazyce*. Praha: ASNEP, 2003
- VYSUČEK, P., MOTEJZÍKOVÁ, J. *Specifické znaky*. Praha: FF UK, Pevnost, 2003